

Testamenty jsou jedinečným pramenem pro poznání mnoha oblastí života obyvatel středověkých měst.. Jejich prostřednictvím můžeme zkoumat majetkové poměry, a hospodářské poměry, sociální rozvrstvení či religiozitu měšťanů. Testamenty se staly součástí právního života měst od čtrnáctého, resp. 15. století a zůstaly jeho součástí prakticky až do století devatenáctého. Středověké testamenty jsou dochovány v řadě českých a moravských měst - v Českém Brodě, Plzni, Kutné Hoře, Soběslavi či Kadani. Největší množství testamentů nalezneme v Praze, kde jsou v městských knihách dochovány soubory testamentů, pro pozdější období inventáře pozůstalostí, téměř nepřetržité od 15. až do 19. století.

Nejstarší české testamenty nalezneme v pamětní knize Starého Města pražského (rkp. 986, Liber vetustissimus) a jsou z rozmezí let 1360–1419. Soubor asi 80 testamentů z let 1428–1441 se nachází v knize pamětní (rkp. 992) Starého Města pražského, testamenty z Malé Strany se zachovaly v manuálech radních. Stále složitější agenda si vyžádala oddělení knih určených pro pozůstalostní řízení od knih pamětních či trhových.

Testamenty Nového Města pražského jsou nejucelenějším souborem pozdně středověkých a raně novověkých testamentů u nás. Nacházejí se ve třech rukopisech Archivu hlavního města Prahy a zahrnují léta 1421–1533. Nejstarším je rukopis (rkp. 2096) zahrnující léta 1421 (1434)–1455, na něj navazuje rukopis rkp. 2094, zahrnující léta 1455–1494 a konečně třetí, nejmladší rukopis rkp. 2095, zahrnuje léta 1495–1533. Paralelní testamenty ze Starého Města pražského nemáme k dispozici, neboť staroměstské knihy testamentů shořely v roce 1945